

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 85

Sobota, 26. oktobra 1935

Leto X

Delavski bataljoni — prisilna delavnica

Te dni je »Jutra« zopet pogrelo svojo staro željo, da bi bilo treba ustanoviti delavske bataljone in nekateri listi so zopet hlastnili po tej veliki »inicijativi«, s katero razgaljajo gospodje okoli »Jutra« svojo srednjeveško - abesinsko miselnost ponovno. Gospodje okoli »Jutra« si mislijo: jetniki, delavci v prisilnih delavnicah, ti nam že tako grade skoraj zastoj naše vile, cepijo drva in opravljajo razna druga dela. Še cenejša bi pa bila delovna sila, če bi imeli delavske bataljone, vojaško organizirane, v katerih mora delavska capinada molčati in delati zastoj po ukazih svojih poveljnikov.

To bi bila prava nebesa za ljudi, ki uživajo visoke pokojnine ali pa imajo desetisoče dinarjev mesečnih prejemkov.

Gospodje hočejo imeti delavske bataljone (mogoče tudi tiskarske delavce?). Kam pa bodo dali svoje »zlate« sinčke? Ali pojdejo tudi v delavske bataljone? O ne, to pa ne! In vendar imamo tudi med meščanstvom cele plasti mladine, ki je brez dela in se preživlja na račun svojih imovitih staršev ter uganja razne komedije, budalosti in avanture.

Le za delavstvo so torej potrebni delavski bataljoni ali prisilne delavnice, kjer bodo garali.

Delavski bataljoni so tudi potrebni, da delavcem lahko poveljstvo prepove boj za socialne pravice.

Kako sladko in mirno bodo potem uživali rentniki in kapitalisti sadove — svojega dela. To bodo nebesa zanje in za njih sinčke; delavec, nameščeneec, prisilni delavec, pa naj bo brez pravic, pa naj dela za delavce, ker ni človek, ampak parasit, ki moti blagostanje delavstva.

Nečuvvena je torej ta zahteva že s stališča človečnosti. Obenem pa je tudi tako bedasta, da jo more postaviti le človek, ki ni normalen ali pa zakrknjen sovražnik delavstva.

Po vseh socialnejših državah so se že prepričali, da je organizacija delavskih bataljonov nezmisel. Tudi drugod vrše javna dela, toda povsod plačajo delavce tako, da lahko žive. Z ustanavljanjem delavskih bataljonov se pa ne spravlja le delavstvo, ampak tudi država v opasen položaj. Država bi morala te prisilne delavnice preskrbovati, če je delo ali če ga ni. Če tega ne bi storila, potem je to socialno in gospodarsko dvakrat škodljivo. Delavci v bataljoni ne zaslužijo niti za preživljanje sproti, ker je to namen prisilnih delavnic, s tem bi pogнали delavce še bolj v propad. In čim ne bo dela, pa delavce odpuste iz prisilne delavnice, s čim naj se žive. Če pa država delavcev ne odpusti, mora skrbeti zanje tudi takrat, ko ni dela.

Sedanji razvoj kapitalističnega gospodarstva pa trmasto obstoja na svojem načelu eksploatacije, kar more imeti za posledico vedno večjo nezaposlenost, torej tudi večanje teh prisilnih delavnic, ki naj jih logično vzdržuje država, če je delo ali pa ga ni. In tudi dela bo vedno manj za vse ljudi, ki jih je vedno več.

Iz te predočitve je prav jasno razvidno, da morejo take »inicijative« izvirati le od ljudi, ki ne poznajo ne socialnih in ne gospodarskih razmer, ki iz same sovražne strasti do delavstva iščejo, kako bi

Socialistična zmaga na Danskem

Odobritev socialnodemokratske politike na Danskem

V nedeljo so se vršile parlamentarne volitve na Danskem, ker je socialna demokracija vprašala narod, ali se strinja z vladno politiko ali ne.

Rezultat teh volitev je naslednji:

Oddanih je bilo 1.646.128 glasov (pri zadnjih volitvah le 1.547.082). Mandatov so dobili socialni demokrati 68, kmetiška levica 28, konservativci 26, demokrati 4, ljudska stranka 3, desničarska državna stranka 4, komunisti 2 in šlezvižani 1. Vpliv v novem parlamentu so izgubile me-

ščanske stranke. V novem parlamentu bo štela vladna koalicija s socialnimi emokrati na čelu, ki so najmočnejša stranka, 81 poslancev proti opoziciji 66 poslancev, dočim je štela v prejšnjem parlamentu vladna koalicija le 76 poslancev večine proti opoziciji 72 poslancev.

S temi volitvami so socialni demokrati znatno pridobili na moči, ker je razlika med večino in manjšino sedaj 15 mandatov, dočim je bila prej le 4 mandate v prid socialnodemokratske politike.

Kaj bo z narodno skupščino?

Marsikdo bi mislil, da je po glasovanju za predsedstvo narodne skupščine, pri katerem niso bili izvoljeni kandidati JRZ, nastal kritičen položaj, ali da se more to glasovanje smatrati kot zaupnica ali nezaupnica vladi. To pa ni tako. Klub Jugoslovanske radikalne zajednice smatra dogodek kot logičen pojav petomajskih volitev, pri katerih so bili izvoljeni ob velikem terorju poslanci drugačnega kalibra, kakor je sedanja vlada.

V klubu JRZ so mnenja, da sedanja vlada še ni izvršila svoje naloge glede nove zakonodaje, sporazuma in normalizacije političnega življenja v državi. Zato namerava nadaljevati svoje delo s to nar. skupščino, oziroma nje odbori, ker ji to delo olajšujejo pooblastila narodne skupščine, po katerih je vlada samo obljubila, da se bo glede nove zakonodaje posvetovala s skupščinskim odbori, dasi ni

vezana na njih sklepe. S tega stališča ni povoda za izpremembo režima. Prav nič tudi ne dvomimo, da bi narodna skupščina, ki je bila ustanovljena, ne hotela sodelovati, ker mora vsak trezen politik videti, da so nove volitve v narodno skupščino potrebne.

Izvenparlamentarni poslanci opozicije smatrajo istotako, da so potrebne nove svobodne volitve, češ, da je prej izključeno vsakršno sodelovanje opozicije v narodni skupščini.

Problem pa le ni tako enostaven. Če hočemo normalizirati politične razmere v državi, je treba mnogo takta, previdnosti pa tudi odločnosti na poti k svobodi in enakopravnosti državljanov. Tudi v Beogradu in drugod po državi to vedo. Zato pričakujemo, da bodo nadaljnja posvetovanja vedla bliže k rešitvi na videz tako zapetelnega položaja le h konsolidaciji.

Socialistična delavska internacionala in komintern

Predsednik socialistične delavske internacionale de Brouckere in glavni tajnik Fric Adler se mudita v Parizu, kjer imata včeraj in danes razgovore z zastopnikoma tretje inter-

nacionale Cachinom in Thorezom o splošnem položaju in pripravah mednarodnega delavskega razreda »proti vpadu italijanskega fašizma v Abesinijo«.

Velika manifestacija španskih republikancev 350.000 manifestantov

Španski prosvitljeni narod je prežet z navdušenjem in bojevitostjo za svoboščine naroda, ki ga niti najbolj krvave obsodbe niso odvrnile od nadaljevanja boja za republikanske svoboščine. Tako so republikanski levničarji v nedeljo sklicali v glavnem mestu Madridu veliko ljudsko zborovanje, ki se ga je udeležilo nad-

350.000 zborovalcev. Na manifestaciji je govoril bivši predsednik vlade Azana ter izjavil, da shod manifestira s svojo silo republikansko gibanje v Španiji. Ostro je govornik grajal politiko vlade ter odločno zahteval obnovo ustavno zajamčenih svoboščin.

ga bolj in bolj uklenili v verige suženjstva, neoziraje se na to, kakšne socialne razmere utegnejo zaradi take neumnosti nastati v človeški družbi.

Prisilne delavnice so zavodi za delomržneže. Tu pa socialne bede ni kriva delomržnost, marveč brezvestno kapitalistično gospodarstvo.

Za kapitaliste in sovražnike delavstva bi bilo treba napraviti »bataljone«, pa bi bilo kmalu bolje.

Najbolj se pa čudimo, da se za take prisilne delavnice zavzemajo tudi nekateri obrtniki, čeprav bi jim mogle take ustanove biti le v škodo.

60 milijonov Kč za omiljenje bede

Socialnodemokratska iniciativa v čehoslovaški vladi

Čehoslovaška vlada je votirala 60 milijonov Kč za omiljenje bede v najsiromašnejših okrajih. Znesek je določen za mesec november do vključno februar.

Iz tega kredita bo vlada preskrbela življenske potrebščine predvsem za nezaposlene in njih rodbine.

Minister za socialno skrb bo izdal podrobna navodila.

Angleška „volilna“ politika

Volitve 14. novembra

V Angliji se bližajo parlamentarne volitve, ki se utegnejo izvesti že novembra meseca letos. Konservativna, oziroma nacionalna vlada, hoče zaradi tega izrabiti protivno razpoloženje naroda s tem, da tako odločno nastopa v italijansko-abesinskem sporu za mir, kar ni storila ne v japonsko-kitajskem in ne argentinsko-bolivijskem sporu. Z ozirom na to razpoloženje bo konservativna vlada, če ne nastanejo novi vojni zapletljaji, poizkusila čimprej izvesti parlamentarne volitve.

Glavne stranke so že določile število svojih kandidatur. Konservativna stranka postavi 490 kandidatov. Pri zadnjih volitvah je pod geslom »nacionalne« vlade konservativna stranka dobila 470 mandatov, kar je rekordno število, a je pozneje v nadomestnih volitvah izgubila deset mandatov, ki so jih priborili laburisti.

Vsekakor so nadomestne volitve barometer, ki kaže, da pri letošnjih volitvah konservativci ne bodo izvojevali vsaj ne tolikega števila mandatov, da bi lahko sestavili popolnoma samosvojo vlado. To bi pa pomenilo, da pride v kratkem do novih volitev, v katerih bi laburisti nedvomno dobili relativno večino mandatov, to je postali najmočnejša parlamentarna stranka.

Laburisti (delavska stranka) postavijo 505 kandidatov, kar priča, da upajo na velik volilni uspeh. Laburisti imajo sedaj 65 poslancev, po novih volitvah pa preti nevarnost konservativcem, da ne bodo imeli več absolutne večine, kakor sedaj.

Liberalci imajo sedaj 37 poslancev. Sir Samuel namerava postaviti pri volitvah 400 kandidatov. Stranka pa nima bodočnosti. Druga skupina liberalcev, sir Johna Simona, nacionalni laburist Macdonald in skupina Lloyd Georgeja so postranskega pomena.

Komunisti nimajo v spodnji zbornici nobenega poslanca.

Z ozirom na volitve se vrše pogajanja med delavsko stranko in združništvom, v katerih so zastopani strokovničarji in laburisti, da se organizira čim jačja zajednica. Angleško združništvo, ki šteje okoli sedem milijonov članov, je jako konservativno, to je, ne posega v politiko. Pozitiven uspeh pogajanj pa bi znatno ojačil delavsko stranko in radikaliziral angleške delavske množice.

Kje je morala?

(D. BOSTON) Danas je vojnica, take

»Daily Express« javlja, da francoska orožna industrija zadnji čas z mrzlično naglico hiti z dobavljanjem vojnega materiala Italiji, da bi še pred 31. oktobrom, ko stopijo sankcije v veljavo, čim več tega blaga spravila čez mejo. V ponedeljek 21. oktobra je 600 tovornih avtomobilov, naloženih z vojnim materialom, krenilo iz Pariza v Italijo.

»Človek ni ustvarjen za bedo, temveč lahko že tu na zemlji postane deležen miru, zadovoljstva in blaženosti, vedno in povsod, le če sam to hoče; te blaženosti ne more doseči z nobenim čudežem, temveč sam si jo mora priboriti.«
J. G. Fichte.

Knez Starhemberg avstrijski regent?

Ozadje najnovejših avstrijskih dogodkov

V Avstriji očitno pridobiva med meščanstvom, starimi avstrijskimi generali in uradništvom monarhizem. Najprej bi reakcija rada izvolila kneza Starhemberga za re-

genta. Zagonetka pa je še, kdo bo — avstrijski kralj. Najbolj verjetno je, da pripravljajo tla Habsburžanu, ki ga pa sosednje države ne bodo sprejele prijazno.

Doma in po svetu

Načrt volilnega zakona je vlada že izdelala ter ga v kratkem predloži ministrskemu svetu v odobritev.

Jako pameten ukrep. Vlada je uvedla preiskavo, kakor nam poročajo, o porabi bednostnega fonda. Že pod prejšnjimi režimi je bila poraba tega fonda, ki so vanj plačevali delavci in delodajalci, torej gospodarstvo, predmet prikrite in neprikrite kritike. Denar se je porabljal za druge ljudi in v druge namene. Tako se je trdilo. Preiskava pa bo pokazala, če se ni porabljal tudi za politične namene režima. Zadnji čas je, da se stvar razčisti in pokaže, če se ni delala režimu krivica.

Komisija za proučevanje draginje življenskih potrebščin je ustanovilo notranje ministrstvo. Komisija naj bi tudi proučevala, kako more narod živeti z minimalnimi sedanji prejemki.

Zopet nov klub v narodni skupščini. V narodni skupščini so ustanovili »Narodni delovni klub«. V klubu je bivši ljubljanski ban dr. Marušič, Preccovi, dr. Pinterovič in dr. Mirka Kosanoviča pristaši. Poslanec šteje klub 15 (Marušič), 11 Precca in Pinterovič ter 9 (Kosanovič) članov. Videti je, da so slovenski poslanci v znatnem številu pri Marušiču, kar ni prav razveseljivo.

Klub Jugoslovanske radikalne zajednice (vladna stranka) šteje 136 članov. Klub pričakuje, da vstopi vanj še več poslancev. Za vladno večino tega kluba je potrebnih 156 poslancev.

Narodna skupščina se v kratkem zopet sestane. Značilno je, da je postal kandidat opozicije Stefan Čirič predsednik narodne skupščine, dočim je kandidat vladnega kluba Komnenović ostal v manjšini (171 in 136 glasov). Očitno je za opozicijo bivši predsednik vlade Jevtič.

Načrti gospoda Jevtiča. Bivši predsednik vlade, ki je mnogo govo-

ril o svobodi, je pripravil celo vrsto uredb proti svoboščinam državljanov, ki se nanašajo v glavnem na zborovalno in tiskovno svobodo. Odredbe so se izvajale tajno, ne da bi bile objavljene. Zaradi tega pripravljata skupina poslancev interpelacijo na notranjega ministra, da te odredbe razveljavi.

Kranjska industrijska družba Jesenice-Fuzine sklicuje dne 9. novembra 66. redni občni zbor delničarjev. Na dnevnem redu je tudi zvišanje delniške glavnice, ki se more morda smatrati kot finančna operacija, ki so v povojni dobi običajne pri večini kapitalističnih družb. Več o tem po občnem zboru, ko bomo imeli pred seboj sklepe družbenega občnega zбора.

Nemčija se približuje Italiji.

Te dni se mudi Hitlerjev zaupnik, Oberlinder, v Rimu pri Mussoliniju, ki mu je ponudil gospodarsko pomoč Nemčije v slučaju, da se začno izvajati sankcije. Vsekakor svojevrstna »nevtralnost«. Nemška »Nazional Zeitung«, ki stoji blizu Göringovemu krogu in ki izhaja v Essen, kjer se nahaja sedež Kruppove orožne industrije, je te dni prvič zavzela v italijansko-abisinskem sporu svoje stališče, ki je Italiji zelo prijazno in ji ponuja prijateljstvo Nemčije.

Orožne tovarne služijo. Belgijska največja tovarna orožja je napravila lani trikrat tako velik dobiček kakor prejšnje leto.

Sankcije proti Italiji izvajata doslej 23 držav; Društvo narodov pa ima nad 50 članic. Anglija še vedno dobavlja premog iz revirja Naughtine.

Rudarska stavka v južnem Walesu na Angleškem je v soboto bila s popolnim uspehom zaključena. Rudarji so v nekaterih rovih ostali osem dni. Grozila je splošna stavka v waleških revirjih, kjer je zaposlenih okoli 157.000 rudarjev.

Rudarji občinskim upravam v revirjih

Nujni ukrepi za preskrbo rudarske dece

Načelstvo II. skupine rudarske zadruga v Trbovljah je dostavilo občinskim upravam Trbovlje, Hrastnik-Dol in Zagorje to-le vlogo:

Delna zaposlenost rudarskega delavstva v Dravski banovini, osobito v rudarskih revirjih T. P. D. v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku, je imela za posledico, da so rudarske družine do skrajnosti obubožale.

Rudarski otroci so v poletnih mesecih obiskovali šolo ali se potikali po delavskih kolonijah bosí in na pol nagi. Prišla je pa jesen in skoro bo zima, in v tem času mora biti šolo-obvezni otrok vsaj deloma z obutvijo in obleko preskrbljen ter zaščiteno proti dežju, snegu in mrazu. Obleke in obutve pa rudarji, družinski očetje, svojim otrokom nabaviti ne morejo, iz enostavnega razloga, ker njihov dosedanji zaslužek ne zadošča niti za najskromnejšo hrano.

Nekoliko boljši zaslužek v jesenskih in prvih zimskih mesecih pa ne zadostuje za poravnavo dolgov, kar je najbolj očitno v rudniških konzumihih.

Tudi ona rudarska deca, ki ne obiskuje šole, hodi na hrano v javno kuhinjo (v Trbovljah), v mrzlih zimskih dneh ne bo mogla posečati kuhinje, ker nima kaj obuti in obleči.

Glede sredstev za nabavo obleke in obutve revnim rudarskim otrokom bi naj bilo merodajno tole:

Iz bednostnega fonda pri banski upravi v Ljubljani, ki je vendar zato

ustanovljen, da ublažuje bedo, ki jo rudarske družine občutijo do nezgodnosti, bi se naj nakazale izdatne podpore socialno-političnim uradom občin prizadetih revirjev.

K temu bi naj T. P. D. prispevala v takšni meri, da bi bile krite najnujnejše potrebe.

Tudi občine naj po svoji možnosti z denarnimi sredstvi omogočijo izvedbo uspešne akcije za nabavo obleke in obutve rudarskim otrokom.

Zato podpisano načelstvo II. skupine Rudarske zadruga naslovnemu občinskemu predstojništvu predlaga:

1. Sestavi se naj (po možnosti takoj) odbor treh (predsednik občine, zastopnik delavstva in 1 šolski upravitelj) z nalogo, da predloži utemeljene predloge glede potrebne denarne subvencije iz Bednostnega fonda na Banski upravi. Zaproši se naj tudi za podporo pri T. P. D. in stavi predloge občinskemu odboru;
2. stremi se naj za tem, da se bodo v najkrajšem času zbrala dovoljna sredstva in nabavilo potrebne obleke in obutve za bedno rudarsko deco;
3. obleko in obutve je dodeliti rudarskim otrokom po predlogu socialno-političnih uradov občin, z vpoštevanjem mnenja šolskih upraviteljev.

Trbovlje, dne 22. oktobra 1935.

Načelnik II. skupine:

Pliberšek.

Praznična srajca

... uporabljala bom vedno samo

SCHICHT^{ovo}
TERPENTINOVO MILO

za namakanje pa žensko hvalo

IZ NAŠIH KRAJEV

Maribor

Tudi pravila SK Viktorija zavrnila. Po razpustu »Svobode« so delavski sportniki v Mariboru sklenili ustanoviti nov delavski sportni klub, SK Sparto. Predložena pravila je ministrstvo odbilo.

Kljub temu pa naši sportniki niso odnehal in so sklenili poizkusiti še v drugič. Iz previdnosti so se poprej informirali na merodajnem mestu, če smejo pričakovati, da bodo nova pravila odobrena. Ker so tako zagotovili dobili, so prijavi SK »Viktorijo«. Toda čez par tednov so ustanovitelji dobili obvestilo, da ministrstvo pravil zopet ni vzelo na znanje.

Vsled tega bo pri prvenstvu za slovensko ligo sedaj definitivno izpadel en klub. Ker smo tozadevno prejeli več vprašanj, smatramo za svojo dolžnost, da tem potom obvestimo javnost.

Mestna občina je baje pozabila terjati najemnine od države za mariborsko realko. Zaostanek znaša okrog 400.000 Din, ker najemmina ni plačana od leta 1932. dalje. Čudno, da tega ni opazilo niti bivše mestno načelstvo, niti mestno knjigovodstvo, ki sestavlja mestne proračune. Mestno knjigovodstvo pošilja vsem zamudnikom, ki večsih dolgujejo prav neznatne zneske, opomine. Za te opomine si mestno knjigovodstvo zaračuna 2 % stroškov od zapadle vsote, kar je silno pretrirano.

Tembolj nerazumljivo je, kako so mogli pozabiti na izterjavanje omenjene najemnine, ki znaša letno skoraj 100.000 Din.

Mestni gradbeni odbor je baje ponovno pregledal načrt za regulacijo predmestja pod Kalvarijo. Zaključno bo o tem sklepal še mestni svet. Da bi le ne ostalo samo pri sklepah in načrtih!

Sestanek krojaških pomočnikov in pomočnic se bo vršil v nedeljo, dne 27. oktobra t. l. s pričetkom ob 9. uri dopoldne v Delavski zbornici, Sodna ulica št. 9/II. Pridite polnoštevilno.

Hrastnik
Velik politični shod bo v nedeljo, 27. t. ob pol 4. popoldne v dvorani Konzumnega društva rudarjev z dnevnim redom: Politični položaj in delovno ljudstvo. Poročata ss. Sedej in Stanko. Delavci in kmetje, vsi na shod!

Zagorje ob Savi
Kdor študira, bi moral tudi kaj vedeti. V nedeljo, dne 20. t. m. so imeli naši Jeruzalemski svoj ustanovni občni zbor. Na ta občni zbor je imelo dostop vse, kar leže in gre. Pravil in programa niso razlagali, ker je bilo to že itak v časopisu objavljeno. Do tu vse v redu. Ne moremo pa molčati na opazko nekega študenta, ki se je obregnil ob marksiste, čes, da 40 let niso nič napravili za delavstvo in da bodo sedaj to storili Jeruzalemski. Temu povemo samo to, da bi, ker je že trgala hlače po šolskih klopetih, moral iz zgodovine (če ne iz sedanjosti) razvideti, kdo je več napravil za delavstvo,

Demonstracije v gledališču so pripravljali pri zadnji premieri neki mladiči. Proti komu in čemu? Zanimivo bi bilo ugotoviti, kdo je iniciator...

Stanovanja brez dimnikov. V poslopju carinske pošte je vpeljana samo centralna kurjava. Ker pa je centralno gretje in kuhanje na plin za stranke predrago, so se že lansko leto pogajali, da bi z dozidanjem dimnikov v stanovanjih popravili nedostatek, ki je v očitno škodo strank.

Prva velika sadna razstava bo odpravljena od 25. do 28. oktobra v prostorih dvorane »Union«. Razstavlja 17 najbolj razvitih sadjarskih in kmetijskih zadrug.

Riziko dela. Pri opravljanju svojega dela se je težko ponesrečil v delavnici drž. žel. uslužbeni pomožni delavec Uršič. Težka železna plošča ga je pri dviganju zadela v nogo. Zdravi se v splošni bolnišnici.

Umetne vence in šopke so v smislu naredbe opravičene prodajati samo one osebe, ki posedujejo obrtnico.

Drava je te dni naplavila truplo starčka Korošca, ki je pred dnevi prišel v Maribor z večjo vsoto denarja in zvečer zagonetno izginil. Policija preiskuje zaželo in je s tem v zvezi aretirala nekega moškega, ki je kritičnega dne prenočeval s 76letnim posestnikom Francem Koroščem iz Prekmurja.

Esperantsko društvo priredi esperantski tečaj za začetnike. Oglasite se pri gospodu Klanjšek, trgovcu, Glavni trg 22. Tečaj se bo začel v sredo, dne 6. novembra v Delavski zbornici, Sodna ul. 9, II. nadstropje, ob pol 9. uri.

Mariborsko gledališče. Sobota, 26. okt. ob 20. uri: »Izdaja pri Novari«. Red B. Nedelja, 27. okt. ob 20. uri: »Medvedji ples«. — Ker je nastopil občuten hlad, bodo odslej v gledališču kurili.

Soba
in kuhinja v bližnji okolici, primerna za pensionista, se odda. Dopisi na administracijo.

marksisti ali klerikalci. V ostalem je pa navdušenje za jeruzalemsce pri nas silno. Vse, kar je proti bivšem režimu, drvi k njim. Tako so tudi naši Jeenesarji enkrat rekli, pa so dobili mačka, in jeruzalemsci bodo dobili dvojnega mačka.

Laško
Predavanje o naši zakonodaji delavske zaštite se bo vršilo v nedeljo, dne 27. t. m. ob pol 9. uri zjutraj v dvorani hotela »Savinja«. Predaval bo s. dr. Reisman. Predavanje priredi »Zveza rudarjev Jugoslavije« na ponovno izraženo željo rudarjev in bodo delavci dobili po predavanju tudi poduk o raznih svojih težnjah.

Moste pri Ljubljani
Ob otvoritvi meščanske šole. V nedeljo, dne 20. oktobra t. l. smo na svečan način otvorili meščansko šolo. Bivše, napol izdelano zavetišče se je preuredilo v zgradbo za meščansko šolo. Da je meščanska šola v naši sedaj inkorporirani občini bila neobhodno potrebna, se je pokazalo takoj ob otvoritvi. 240 otrok je vpisanih že v drugi

OBIŠČITE Mariborski sadni sejem

od 25. do 28. oktobra v prostorih pivovarne „Union“.

razred. Gotovo bo pa to število še znatno poraslo. Nekateri sicer pravijo, da se je s preureditvijo zavetišča naprtilo občini novo breme in da se investirani kapital ne bo mogel plodonosno obrestovati in amortizirati. V sedanji občini je okrog 50 občinskih revežev. Od teh bi prišlo v poštev mogoče 20, ki bi jih bilo treba oddati v zavetišče. Ostali prejemajo le malenkostno podporo v obliki hrane ali pomoči za plačevanje najemnine. Skupni izdatki za ubožne podpore znašajo mesečno Din 7000, ali vsega skupaj Din 90.000. Upravniki izdatki za zavetišče bi znašali na leto Din 300.000. Iz teh števil je razvidno, da bi občina napravila veliko pogreško, ako bi za 20 občinskih revežev vzdrževala tako drag aparat, kakor bi bilo občinsko zavetišče. V sled naraščajočega števila prebivalstva ter ogromnega števila otrok je bilo pa vprašanje meščanske šole pri nas velika socialna in kulturna potreba. Starši so le težko oddali svoje otroke v uk, ker se povsod zahteva po več razredov meščanske šole. Ako hočemo, da se med delavstvom ne bo naselila še večja beda in brezposelnost, je bila dolžnost občine, da te zapuščeni mladini nudi možnost izobrazbe. Ostalo pa je odprto vprašanje preskrbe naših občinskih revežev. To zadevo bo morala vzeti v roke mestna občina ljubljanska, kateri se je občina Moste pridružila. Mestna občina ima že za svoje občinske reveže pretesno zavetišče, s priključitvijo okoliških občin bo pa število občinskih ubožcev znatno poraslo. Radi tega bo vprašanje novega zavetišča nujna zadeva, da se bo lahko vse reveže spravilo v en zavod, dočim so sedaj raztreseni po vsej banovini. V skupnem zavodu bodo upravni izdatki manjši, revežem se bo pa nudila boljša oskrba, kakor pa jo imajo sedaj v posameznih zavetiščih. — Jančič Franc, načelnik soc. odseka občine Moste.

Kamnik

Zborovanje kovinarjev. Dne 20. oktobra se je vršilo lepo obiskano zborovanje kovinarjev. Na zborovanju je poročal s. Leskošek o potrebi organizacije, socialni zaščiti in kolektivni pogodbi. Delavci so pokazali razumevanje za organizacijo, njihova disciplina pa nam jamči za napredek. V nedeljo, dne 27. oktobra se bo vršil izredni občini zbor v gostilni Rode ob 10. uri dopoldne. Sodrugi in sodružice, udeležite se vsi občnega zbora!

Kranj

Opozorilo naročnikom. Vsak četrtek zvečer in vsako nedeljo od 9. do 11. ure lahko poravnate naročnino v dvorani rest. »Semen«. Prosim, uvažujte to in bodite z naročnino kolikor mogoče v redu! — Povrjenik.

Pozor, delavke in delavci! Večkrat se sliši, da nekateri delavci, zlasti delavke, ne upajo priti v naš lokal, ki je v dvorani rest. Semen. Delavke baje iz sramežljivosti, da bi kdo ne rekel, da hodijo same v gostilno, delavci pa zaradi slabih finančnih razmer, ker mislijo, češ, tu je restavracija, pa moramo kaj piti itd. Pojasnjujemo, da vhod v naš organizacijski lokal! ni skozi gostilniške prostore. Ravno tako se v organizacijskem lokalju nobenega ne vpraša, ali bo kaj pil itd., ker to ni gostilniški lokal. Toliko v pojasnilo. Sodrugi naj delavke in delavce na to še posebej opozore, da lahko sami pridejo po eventuelne informacije, kakor tudi zadostijo svoji organizacijski dolžnosti. — Odbor SDSJ.

SVILA

od 10 Din naprej v
Trpinovem bazarju

Konzumno društvo za Mežiško dolino r. z. z o. z. v Prevaljah

Poštni predal štev. 3. Poštni čekovni račun 12.048.
Telefon Interurban štev. 5. Brzojav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centr. skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta in pekarna v Prevaljah.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. — Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Vse nove hranilne vloge se na zahtevo vlagatelja takoj izplačajo. — Prodaja se le članom. — Član društva postane lahko vsak. — **Delež znaša samo Din 100.—.**

Delavci in delavke! Kupujte svoje življenjske potrebščine le v svojih zadrugah.

Za resnico gre! »Delavska pravica« je prinesla daljši članek o razmerah v kranjskih tovarnah. Vse v redu, samo več nepristranosti in objektivnosti bi pričakovali od člankarja, če že hoče biti vsestransko poštenjak. Po pisanju člankarja so neurejenih razmer v »Jugočeški« krivi delavci, ki se ne organizirajo, dočim so v »Jugobruni« temu krivi »nezmožni« obratni zaupniki, čeprav je povsod ista situacija. Člankar tudi ne loči naše strokovne in kulturne organizacije. V resnici strokovna organizacija ni nikdar dobila od tovarn (tudi od Jugobruni) nobene podpore in jih tudi ni zanjo prosila. Indirektno nas tudi napada, da mi v »Inteksu« njihovem članstvu pri organizacijskem delu mečemo največja polena pod noge. To je laž, ki se je člankar najbrže tudi sam zaveda, zato nas tako jezuitsko napada. Glede »Tekstil-Indusa« nam je znano, kako si žele pri »Delavski pravici« izvedbo volitve obratnih zaupnikov. V Kranju so še vedno posnemali kukavico, ki podvali svoja jajčka drugim pičkom. Ravnatelju D. Z., s. Kopaču, se imajo zahvaliti za uspeh, ker formalno izvoljeni zaupniki imajo sedaj možnost in dolžnost, da pripravijo teren za bodočo volitve. — Nekaj več jasnosti bi pričakovali v poročilu o razmerah v tovarni »Ska«. Zvedeli smo, da je organizacija razbita, nismo pa zvedeli zakaj? Kje pa je pisarni dogovor, ki pravi: »Ako g. Adamič ob novem letu ne prepusti podjetja sinu, se pisarni dogovor avtomatično podaljša? Zdej, ko so razmere v podjetju skandalozne, člankar priznava, da je organizacija razbita! (Poncij Pilat si univa rolke!) Če jim je voz običal v blatu, bi ga morali izveleči. Nekateri delavke sedaj ne zaslužijo niti za pošteno hrano, kje pa je obleka in stanovanje. Dvomimo, da bi g. Adamič potreboval samo Din 15 dnevno, kolikor plača on svoje delavke. Kje pa je še potem nedelja! Mi bi akcijo za izboljšanje položaja v tej tovarni iz srca radi začeli, ali gospodje, ki so svoj čas imeli glavno besedo, so nas pri delavkah tako očrnili, da ko smo jih vabili z letaki na veliki shod tekstilnega delavstva, se povabilu ni niti ena odzvala. — Sicer je bil pa članek, v kolikor se napadov tiče, prvi manever za bližajoče se volitve obratnih zaupnikov. Toda še bolj grda natolčevanja nas ne bodo spravila iz ravnotežja. — Marksist.

Šahovska simultanka s predavanjem se bo vršila v nedeljo, dne 27. t. m. ob 16. uri v hotelu Jelen. Vabljene prijateljice šahovske igre, ki naj po možnosti prinesejo šahovnice s seboj. Vstopnine ni.

Brivec g. Kos na Primskovem se je preselil v novo hišo g. Sušteršiča (pri Kokriškem mostu). V novem lokalju mu želimo obilo uspeha.

Jesenice

Kino Radlo predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) krasen plesni film »Sen lepši od ljubezni«. Med dodatki tudi glasbeni film: »Rubinov in njegov orkester«. Sledita »Nevydna fronta« in kot matinea »Silly-Micky čudežna revija«.

Črna pri Prevaljah

»Rajske razmere«. V štev. 232 »Slovenskega Naroda« z dne 12. t. m. se je dopisnik iz Črne razkoračil jako na široko. Dokazal pa je s svojim člankom, da razmer rudarjev, topilničarjev in rudniških nameščencev ne pozna. Radi tega bi mu svetovali, da se naj v bodoče rajši peča z zadevami svojega »stanu«, in bo v sedanjih razmerah mogoče več koristil. Edina resnica v dotičnem članku je, da je rudnik T. C. E. M. L. prav za prav edini življenjski sok naše doline. (In ta sok je tudi pripomogel do slavnosti na Poljani. Op. pisca.) Lahko bi jih kar po vrsti našli, kateri so tega soka največ deležni, toda to ob drugi priliki. Glede plač rudarjev in topilničarjev pa člankar neznansko pretirava. Kdor je prečital njegov članek, je moral dobiti vtis, da pri nas jurčki kar dežujejo. Resnica pa je, da delavstvo jedva živetari, o čemer se dopisnik »Slov. naroda«

lahko vsak čas prepriča. Dopisnik vidi samo eno plat, medtem ko drugo plat prikriva. Koliko je danes družin, ki se morajo zadovoljiti s koruznim »tušem« in »testament župo«! Treba je samo pogledati obraze naših rudarjev in njihovih žen, posebno pa otrok, pa bo vsakdo vedel, kakšno blagostanje vlada pri nas! Če se bo g. dopisnik še kaj oglašil v »Sl. N.«, mu bomo pa še kaj povedali.

Šoštanj

Ofenziva na organizacijo. V tem znamenju in ob nepopisnem razburjenju delavstva se je vršilo minulo nedeljo strokovno zborovanje podružnice Splošne delavske strokovne zveze v Šoštanju. Zdelo se je, da je mezdni spor s tovarno Woschnagg s končanim štrajkom urejen. Toda kapitalizem hoče maščevanje. Pod vsemi mogočimi prevezami so v tovarni zadnji čas postavljali eno žrtev za druge na cesto. Zadostovalo je gospoda »stavkokaza« malo postrani pogledati in že je bila odpoved tu. A to še ni bilo dovolj. Izmislili so si uprav organiziran načrt, kako bi delavstvu vzeli vso zaščito, zakonito dovoljeno in po zakonu o zaščiti delavcev predvideno organizacijo. Nekateri višji uslužbenci tovarne so klicali delavce posamezno, enega za drugim v »špekamaro« in ga tam — reveža — tako dolgo obdelovali, da je končno podpisal predloženo izjavo, da izstopa iz organizacije in tovarniški uradnik je potem to izjavo zalepil v zeleno kuverto, tovarna je dala znakom in tovarna je odposlala po uradniku takšno izjavo na pošto delavski strokovni organizaciji. Iz »spovednice« so se vračale žrtve tako preplašene in duševno strte, kot da bi jih potegnili iz parne kopeli. Vsakemu je bilo zabičano, da ne sme nikomur povedati, kaj se je tam govorilo. Posebno se je trudil za to klicanje v pripraviranje za odpad od organizacije tovarniški paznik g. Franc Samobor, ki bi lahko svojo službo že davno prepustil potrebnejšemu revežu, ker je sam lastnik enonadstropne hiše v Šoštanju. Strašila pred odpustom v zimi je raznašal med drugimi tudi g. Karl Kindelhofer, ki je sicer doma iz Gaberja pri Celju, pa je tako ljubil Jugoslavijo, da je sicer ostal v njej v lepi službi, a opiral je za Avstrijo. V čast našim sodrugom moramo povdariti, da so sicer pod nezaslужanim in kaznivim pritiskom podpisali v trenutni slabosti izjave, a v srcu so nam ostali zvesti, plačujejo naprej članarino organizaciji, ki bo že še našla nove legitimitacije, če si je tovarna že tako želela starih. Sedaj pričakujemo odločnih korakov naših oblasti, da zaščitijo naše državljane pred onimi, ki se drznejo na tak silovit način gaziti našo zakonodajo. Če so kazni za prestopke zakonov, ki jih zagreši v malenskih delavci, morajo biti kazni tudi za one, ki s takšnim izsiljevanjem razburjajo že

Nabirajte člane za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

itak obupano delavstvo in s tem ogrožajo javni red in mir. Naših vrst s to ofenzivo niso omajali, ampak le utrdili, — tak je bil enodušen klic ob zaključku 3urnega nedelj-skega zborovanja. Delavstvo je predobro ve, kako bi z njim pometali, če bi enkrat ne imele več svoje organizacije. O. M.

Podpirajmo! 19. t. m. sta začela sekati meso na Glavnem trgu člana Splošne delavske strokovne zveze, Šumlak in Ferder Rudolf. Dolžnost naša je, da ju podpremo. Ferder Rudolf je bil večletni član delavskih organizacij. Vržen je bil na cesto vsled svojega energičnega nastopa proti krivci in za pravico vseh, zato je potreba, da mu pomagamo.

Ptuj

Odhodnica pa taka. Opozorjeni smo bili, da vsebina v št. 66. »Delavske Politike« z dne 21. avgusta t. l. pod gornjim naslovom priobčene novice ne odgovarja resnici. Res se je primeril nek incident s harmonikarjem, ni pa res, da bi bil kdorkoli slavljenca metal ob tla. S tem seveda odpadejo vsa v tej zvezi priobčena izvajanja. V toliko lojalno popravljamo navedeno notico, ker nočemo nikomur delati krivice. — Uredništvo.

Razno

Francoska vlada se boji ulice. Na eni izmed prvih sej ministrskega sveta bo vlada prepovedala prodajo orožja in politične demonstracije. Za vsako javno manifestacijo se bo moralo 14 dni prej zaprositi za dovoljenje. Pri desničarskih manifestacijah se rado skozi prste gleda.

Poljsko-nemško prijateljstvo se manifestira zlasti v napadih na demokracijo Češkoslovaško. Med Poljsko in Češkoslovaško so politični incidenti na dnevnem redu, zlasti zaradi Tešcina. Pred nekaj dnevi so Poljaki izgnali dva češkoslovaška konzula. Oni dan so pa nemški »burševci« izvršili napad na češkoslovaško poslanišтво v Berlinu, kjer so razbili vso opravo.

Japonska zopet izziva Rusijo. Kadar je Evropa zaposlena z lastnimi skrbmi, hoče Japonska vedno izrabiti priliko, da razširi svojo hegemonijo na Daljnem vzhodu. Sedaj zopet grozi zunanji Mongoliji, ki je, kakor znano, sovjetska država pod vplivom Rusov in ji stavi razne žaljive zahteve, če pa jih ne sprejme, da bo obračunala z njo z orožjem. Nadalje dolži Rusijo, da pošilja svoje agente v Mandžurijo. Ker pa se Rusi ne dajo speljati, pa Mandžurci sami vpadajo preko Amurja na rusko ozemlje.

TIVAR-OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz čvrstega gradla

Din 75'—

Amerikanske hlače iz čvrstega gradla

Din 45'—

Obleke za vsakega in vsako priliko

TIVAR-OBLEKE